EBÛ ALİ RODBÂRÎ

Fıkıh, hadîs ve tasavvuf âlimlerinden. İsmi, Ahmed bin Kâsım bin Muhammed Rodbârî olup, künyesi Ebû Ali'dir. Bağdâd'da doğdu. Mısır'da yerleşti. 321 (m. 933)'de Mısır'da vefât etti. Kabri, Kurâfe kabristanında, Zunnûn-i Mısrî'nin (radıyallahü anh) yakınındadır. Cüneyd-i Bağdadî, Ebü'l-Hüseyn Nûri, Ebû Hamza, Mes'ûd-er-Remlî, Ebü'l-Abbâs bin Süreyc Sa'leb, İbrâhîm Ceyzî ve başka zâtların sohbetlerinde bulunup, yüksek ilimlerinden istifâde etti. Şam'da Ebû Abdullah Celâ ile görüşüp sohbet etti. Tasavvuf ilminden başka, hadîs ilminde hafız, fıkıh ilminde çok bilgi sahibiydi. Riyâzet, kerâmet ve firasette ileri, çok kibar, edib ve şâir bir zat olup, kavminin efendisi idi. Muhammed bin Abdullah er-Râzî'nin hocasıdır. Tasavvufun inceliklerine dâir çok güzel sözleri ve çok sayıda hoş menkıbeleri vardır. Şu şiir ona âittir:

Sofi, safa üzere saf elbise giyendir.
Resûlullah yolunda, izinde yürüyendir.
Arzularını yenen, cefâyı zevk edinen,
dünya lezzetlerini gerilere itendir.

Tasavvuf yoluna girmesi şöyle anlatılır: Birgün Cüneyd-i Bağdadî hazretleri mescidde birisi ile konuşuyordu. Bir ara o kimseye, "Ey kardeşim, dinle!" diye ikaz etti. Ebû Ali de orada idi. Bu sözün kendisine söylendiğini zannedip, dinlemeye başladı. Hazreti Cüneyd'in sohbeti o kadar tatlı, öyle te'sîrli idi ki, sözleri gönlünde yer etti, iz bıraktı. Bundan sonra, kendini tasavvuf yoluna verip, bu yolda ilerledi, büyük velilerden oldu.

İlim, irfan öğrendiği hocalarını çok sever, kendileri ile iftihar ederdi. "Tasavvufu, Cüneyd-i Bağdâdî'den; fıkhı, Ebü'l-Abbas bin Süreyc'den; edebi, Sa'leb'den ve hadîs-i şerîf ilmini,

İbrâhîm Cevzî'den öğrendim" derdi. Bütün Bağdâd'lılar onun üstünlüğünü bilir, faziletlerini anlatırlardı. Ebû Ali Katib diyor ki, "Ben, İslâmiyeti iyi bilmekte ve tasavvufun yüksek derecelerine kavuşmakta Ebû Ali Rodbârî gibi birisini görmedim."

Ebû Ali Rodbârî (radıyallahü anh), birgün Fırat nehri kenarında oturuyordu. Canı balık yemek arzu etti. Hemen kıyıya bir balık çıktı. O sırada bir kimse görünüp, "Ben balığı kızartırım" dedi. Kızarttı ve kendisine verdi. Sonra gözden kayboldu.

Ebû Ali Rodbârî (radıyallahü anh) çok cömert idi. Dostlara olan ikramları fevkalade idi. Allahü teâlânın rızası için, dostlarına verdiği bir yemek ziyâfetinde, birçok kandil yakmıştı. Birisi gelip kendisine, "Bu kadarı da isrâf olmuyor mu?" diye sorunca, "içeri gir de bak. Allah rızası için olmayıp, gösteriş için yanan bir kandil var ise onu söndür" buyurdu. O kimse içeri girip, kandillerin hepsine baktı, her birinin Lüzumlu yerlerde yandığını, hiçbirisinin söndürülecek halde olmadığını gördü.

Hanımı Fâtıma-i İyâl der ki: "Ebû Ali Rodbârî hazretleri vefât ederken, başını kucağıma koymuştu. "Ey Ebâ Ali! Kendini nasıl buluyorsun?" dedim. Buyurdu ki, "Ey Fâtıma! Gök kapıları açılmıştır. Melek ve mukarreblerin mertebelerini bana arz ediyorlar. Cennet kapısını açmışlar, iyilerin ve seçilmişlerin yerlerini bana gösteriyorlar ve "Ey Rodbârî, hangisinden hoşlanırsın?" diyorlar. Ama bu gönlüm Allahtan başkasını istemiyor. O'ndan, O'ndan, O'ndan başkasını istemiyor."

Rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîf: "Muhakkak Allahü teâlâ, bir kavim ile onların diyarını ma'mûr eyler ve onların malını çoğaltır. Yarattığı vakitten itibâren onlara, gadap nazarı ile bakmadı."

Eshâb-ı kiram (radıyallahü anhüm), "Ya Resûlallah! Buna sebep nedir?" diye sordular. Resûlullah (aleyhisselâm) "Sıla-i rahm yapmaları yüzündendir" buyurdu.

Ebû Ali Rodbârî hazretleri buyurdu ki:

Bir kimsenin Allahü teâlâdan korkmasının hakikî olduğunun alameti, Allahü teâlâdan başka hiçbir şeyden korkmamasıdır."

"Havf (Allahü teâlânın azâbından korkmak) ve Reca (Allahü teâlânın rahmetinden ümidli olmak), bir kuşun iki kanadı gibidir. İkisi birden bulunursa, hem kuş, hem de uçuş düzgün ve mükemmel olur. Kanatların birisi bulunmazsa, kuş da, uçuş da noksan olur. Kanatlarının ikisi de bulunmazsa kuş ölüme terk edilmiş olur."

"Ehil olmayan bir kimse ile oturmak; insanı, dar bir zindanda olmaktan daha çok sıkar."

"Herşeyin bir nasîhatçısı bulunduğu gibi, kalbin nasîhatçısı da hayadır. Allahü teâlâdan haya etmek, mü'minlerin hazinesidir."

"Muhabbetin alameti muvafakat, ya'nî emredilene uyup, peki demektir."

"Kulda şu dört halden en az biri mutlaka bulunur: 1. Şükretmeyi icab ettiren, ni'met, 2. Hep Allahü teâlâyı hatırlamayı icab ettiren minnet, 3. Sabır icab ettiren mihnet, 4. Af dilemeyi icab ettiren hata."

"Affa, mağfirete, müsamahaya kavuşurum diyerek, günahlardan tövbe etmeği terk etmek, o günahı işlemekten daha beterdir. Tövbe ve pişmanlıktan Allahü teâlânın hoşnutluğu vardır."

"Tövbe; pişmanlık ve günahı bırakmaktır."

"Kendinden aşağı olana saldırmak, zayıflıktır. Kendinden üstün olana saldırmak ise cür'ettir."

"Tefekkür dört türlü olur: Allahü teâlânın mahlûklarındaki güzel san'atları, faideleri düşünmek, O'na inanmağa ve sevmeğe sebeb olur. O'nun va'd ettiği sevâbları düşünmek, ibadet yapmağa sebeb olur. O'nun haber verdiği azâbları düşünmek, O'ndan korkmağa, kimseye kötülük yapmamağa sebeb olur. O'nun ni'metlerine, ihsânlarına karşılık, nefsine uyarak günah işlediğini, gaflet içinde yaşadığını düşünmek, Allahtan haya etmeğe, utanmağa sebeb olur."

"Bir kimsede, huşû' içinde kalb, zühd ve kanaat beraber bulundukça, afetlerden emîn olur."

"Sıkıntılara sabretmiyen kimsede rızâ yoktur. Ni'metlere şükretmiyen kimsede kemâl yoktur. Allahü teâlâya yemîn ederim ki, ârifler Allahü teâlâya, muhabbet, O'nun takdîrine rızâ ve O'nun ni'metlerine şükür ederek vâsıl olmuşlardır."

“Dünyayı kazanmakta nefsler için zillet, ahireti kazanmakta ise nefsler için izzet vardır. Acaba niçin insanlar bakî olan ahireti istemekteki izzetin yerine, fâni olan dünyayı isteyerek zilleti seçerler?”

“Nefsine, bir defa da olsa lâyık olduğundan fazla kıymet verip bakan bir kimse, kainattaki mevcûdatın hiçbirinden ibret alamaz.”

1) Tabakât-us-sûfiyye sh. 354

2) Hilyet-ül-evliyâ cild-10, sh. 356

3) Sıfât-üs-safve cild-2, sh. 256

4) Risâle-i Kuşeyrî sh. 170

5) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 296